ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

EL **ECB-PUBLIC**

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 19ης Οκτωβρίου 2015

σχετικά με τη ρύθμιση των χρηματοδοτικών μισθώσεων και των δραστηριοτήτων των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης

(CON/2015/37)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 4 Σεπτεμβρίου 2015 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του Υπουργού Οικονομικών της Κύπρου για τη διατύπωση γνώμης αναφορικά με σχέδιο νόμου σχετικά με τη ρύθμιση των χρηματοδοτικών μισθώσεων και των δραστηριοτήτων των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης (εφεξής το «σχέδιο νόμου»). Στις 28 Σεπτεμβρίου 2015 η ΕΚΤ έλαβε από το Υπουργείο Οικονομικών νέο κείμενο του σχεδίου νόμου.

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς επίσης και στην τρίτη και έκτη περίπτωση του άρθρου 2 παράγραφος 1 της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου[1], καθώς το σχέδιο νόμου αφορά, αντίστοιχα, την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) και κανόνες εφαρμοστέους σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, στο μέτρο που αυτοί επηρεάζουν ουσιωδώς τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αγορών. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός του σχεδίου νόμου

1.1 Σκοπός του σχεδίου νόμου είναι να ρυθμίσει το πλαίσιο παροχής υπηρεσιών χρηματοδοτικής μίσθωσης προς το κοινό και να διασφαλίσει τη ρύθμιση και εποπτεία της δραστηριότητας των φορέων παροχής των εν λόγω υπηρεσιών. Σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στην αιτιολογική έκθεση που το συνοδεύει, το σχέδιο νόμου επιδιώκει να παράσχει σε φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη του τομέα των υπηρεσιών χρηματοδοτικής μίσθωσης και εν γένει του χρηματοπιστωτικού τομέα και της κυπριακής οικονομίας στο σύνολό της.

1.2 Το σχέδιο νόμου ορίζει ότι οι υπηρεσίες χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι δυνατό να παρέχονται προς το κοινό μόνο από: α) πιστωτικά ιδρύματα αδειοδοτημένα στην Κύπρο· β) πιστωτικά ιδρύματα αδειοδοτημένα σε άλλα κράτη μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), τα οποία παρέχουν υπηρεσίες χρηματοδοτικής μίσθωσης μέσω υποκαταστήματος ή σε διασυνοριακή βάση, εφόσον οι εν λόγω υπηρεσίες καλύπτονται από την άδεια λειτουργίας τους· γ) εταιρείες

1 Απόφαση 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων (ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42).

χρηματοδοτικής μίσθωσης οι οποίες είναι θυγατρικές πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε κράτη μέλη του ΕΟΧ και παρέχουν τις εν λόγω υπηρεσίες στην Κύπρο μέσω υποκαταστήματος ή σε διασυνοριακή βάση· και δ) μία νέα κατηγορία ρυθμιζόμενων οντοτήτων, ήτοι εγγεγραμμένες στην Κύπρο εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης που αδειοδοτούνται από την ΚΤΚ για να παρέχουν τέτοιες υπηρεσίες σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο σχέδιο νόμου[2]. Το σχέδιο νόμου καθορίζει τις κατηγορίες δραστηριοτήτων που ασκούν οι εν λόγω οντότητες[3]. Επίσης, καθορίζει τις εποπτικές και ρυθμιστικές αρμοδιότητες της ΚΤΚ αναφορικά με τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, συμπεριλαμβανομένης της εξουσίας λήψης μέτρων εκτέλεσης και επιβολής κυρώσεων, και θεσπίζει ένα άρτιο νομικό πλαίσιο που διέπει τόσο τους φορείς παροχής υπηρεσιών χρηματοδοτικής μίσθωσης όσο και την ίδια την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών.

1.3 Το σχέδιο νόμου ορίζει ότι οι συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης οι οποίες συνάπτονται ως αποτέλεσμα εξόφλησης ή αναδιάρθρωσης χορηγήσεων διέπονται από όρους και προϋποθέσεις που καθορίζει η ΚΤΚ[4]. Εν προκειμένω, σε σχέση με κάθε μίσθιο που περιγράφεται στη σύμβαση η χρηματοδοτική σύμβαση πρέπει να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το ονομαστικό και το πραγματικό επιτόκιο που συνυπολογίζεται στο μίσθωμα και τον τρόπο υπολογισμού και μεταβολής τους[5].

1.4 Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου, μία εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορεί να παρέχει υπηρεσίες χρηματοδοτικής μίσθωσης και παρεπόμενες υπηρεσίες, περιλαμβανομένων των υπηρεσιών λειτουργικής μίσθωσης, διαπραγμάτευσης και αγοράς κινητής ή ακίνητης ιδιοκτησίας με σκοπό τη διενέργεια συναλλαγών αντίστροφης χρηματοδοτικής μίσθωσης, συντήρησης κινητής ή ακίνητης ιδιοκτησίας που προορίζεται για εκμίσθωση, ανάθεσης κατασκευής ή ανέγερσης κτιρίων ή εγκαταστάσεων με σκοπό την αγορά και εκμίσθωσή τους από την εταιρεία ή ανάθεσης βελτίωσης ή συντήρησης κτιρίων ή εγκαταστάσεων της εταιρείας με σκοπό την εκμίσθωσή τους, καθώς και οποιαδήποτε άλλη σχετική υπηρεσία ορίζει η ΚΤΚ. Μία εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν επιτρέπεται να παρέχει υπηρεσίες ή να ασκεί δραστηριότητες πέραν των αναγκαίων για τους σκοπούς της παροχής των υπηρεσιών που προβλέπονται στο σχέδιο νόμου, ούτε να κατασκευάζει η ίδια κινητή ή ακίνητη περιουσία[6].

1.5 Με την επιφύλαξη της υποχρέωσης τήρησης της εμπιστευτικότητας των πληροφοριών που λαμβάνει βάσει των διατάξεων του σχεδίου νόμου, η ΚΤΚ μπορεί να χρησιμοποιεί οποιεσδήποτε από τις εν λόγω πληροφορίες για να καταρτίζει ανώνυμα συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία τα οποία μπορεί και να δημοσιεύει[7].

1.6 Το σχέδιο νόμου παρέχει στην ΚΤΚ την εξουσία να απαιτεί από τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης να καταβάλλουν στην ίδια, σύμφωνα με οδηγίες της, όλα τα έξοδα που σχετίζονται με την εποπτεία τους[8].

---

2 Βλ. άρθρο 4 παράγραφος 1 του σχεδίου νόμου.
3 Βλ. άρθρο 28 παράγραφος 1 του σχεδίου νόμου.
4 Βλ. άρθρο 27 παράγραφος 3 του σχεδίου νόμου.
5 Βλ. άρθρο 27 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του σχεδίου νόμου.
6 Βλ. άρθρο 8 και πίνακα δεύτερο του σχεδίου νόμου.
7 Βλ. άρθρο 11 παράγραφος 4 του σχεδίου νόμου.
8 Βλ. άρθρο 11 παράγραφος 5 του σχεδίου νόμου.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1 Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι το σχέδιο νόμου μπορεί να διευκολύνει την αναδιάρθρωση του χρέους του ιδιωτικού τομέα προσφέροντας τη δυνατότητα μετατροπής στεγαστικών δανείων σε χρηματοδοτικές μισθώσεις ακινήτων μέσω συναλλαγών αντίστροφης χρηματοδοτικής μίσθωσης, επηρεάζοντας δυνάμει την εξυγιαντική αναδιάρθρωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Κύπρο. Ενόψει τούτου είναι θετικό το γεγονός ότι οι δραστηριότητες χρηματοδοτικής μίσθωσης πρόκειται να υπόκεινται σε προληπτική εποπτεία, μεταξύ άλλων προς αποσόβηση του ρυθμιστικού αρμπιτράζ.

2.2 Το σχέδιο νόμου διευρύνει τις εξουσίες της ΚΤΚ ώστε αυτές να συμπεριλάβουν και την εποπτεία των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης, συμπληρώνοντας έτσι τις υφιστάμενες αρμοδιότητές της όσον αφορά την εποπτεία των δραστηριοτήτων χρηματοδοτικής μίσθωσης αδειοδοτημένων πιστωτικών ιδρυμάτων και τη μακροπροληπτική εποπτεία του χρηματοοικονομικού συστήματος για σκοπούς διαφύλαξης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Η ΕΚΤ υπογραμμίζει ότι κάθε προτεινόμενη ανάθεση νέων καθηκόντων σε μέλος του ΕΣΚΤ είναι αναγκαίο να αξιολογείται υπό το πρίσμα της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης βάσει του άρθρου 123 της Συνθήκης. Στις παραγράφους 2.2.1 έως 2.2.3 της παρούσας γνώμης η ΕΚΤ αναπτύσσει κάποιες κατευθυντήριες οδηγίες με τη μορφή γενικών και ειδικών σκέψεων, στη βάση των οποίων η ίδια μπορεί να αποφαίνεται εάν ένα νέο καθήκον που ανατίθεται σε εθνική κεντρική τράπεζα (ΕθνΚΤ) του ΕΣΚΤ πρόκειται να θεωρείται καθήκον κεντρικής τράπεζας ή κυβερνητικό καθήκον, για σκοπούς αξιολόγησης της ανάθεσης αυτής υπό το πρίσμα της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης κατά το άρθρο 123 της Συνθήκης[9]. Εν συνεχεία, στην παράγραφο 3.1 της παρούσας γνώμης επιχειρείται αυτή καθ' εαυτήν η αξιολόγηση του κατά πόσον το καθήκον της ΚΤΚ να εποπτεύει τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης πρέπει να θεωρείται καθήκον κεντρικής τράπεζας ή κυβερνητικό καθήκον.

2.2.1 *Γενικές σκέψεις*

Πρώτον, η συστηματική ταξινόμηση των καθηκόντων που ανατίθενται στις ΕθνΚΤ ως καθηκόντων κεντρικής τράπεζας ή κυβερνητικών καθηκόντων αφορά όντως νέα καθήκοντα που είτε δεν υπήρχαν ποτέ είτε δεν αποτελούσαν αναπόσπαστο τμήμα των καθηκόντων κεντρικής τράπεζας με τα οποία ήταν ήδη επιφορτισμένες στο παρελθόν οι ΕθνΚΤ. Αναγνωρίζοντας τα νομικά πλαίσια των διαφόρων κρατών μελών, τις παραδόσεις των κεντρικών τραπεζών και τις εθνικές δομές, τα καθήκοντα που σήμερα ασκεί ορισμένη ΕθνΚΤ ως καθήκοντα κεντρικής τράπεζας δεν αναθεωρούνται ούτε αναταξινομούνται, αλλά είναι δυνατό να επαναξιολογούνται εφόσον υφίστανται νομοθετικές τροποποιήσεις ουσίας.

Δεύτερον, η αρχή της οικονομικής ανεξαρτησίας επιτάσσει ότι τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να οδηγούν τις οικείες ΕθνΚΤ σε κατάσταση ανεπάρκειας των οικονομικών πόρων που απαιτεί η άσκηση των καθηκόντων τους που σχετίζονται με το ΕΣΚΤ ή με το Ευρωσύστημα, ανάλογα με την περίπτωση.

9 Βλ. γνώμη CON/2015/22. Όλες οι γνώμες της ΕΚΤ δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.europa.eu).

Τρίτον, τα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας περιλαμβάνουν ιδίως όσα συνδέονται με εκείνα των άρθρων 127 παράγραφοι 2, 5 και 6 της Συνθήκης.

Τέταρτον, νέα καθήκοντα που ανατίθενται σε ορισμένη ΕθνΚΤ, τα οποία δεν αποτελούν τυπικά καθήκοντα των ΕθνΚΤ ή ασκούνται σαφώς εξ ονόματος και προς το αποκλειστικό συμφέρον της κυβέρνησης ή άλλων δημόσιων φορέων, θα πρέπει να θεωρούνται κυβερνητικά καθήκοντα. Εν προκειμένω θα πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των καθηκόντων των ΕθνΚΤ που σχετίζονται με τη ρευστότητα και εκείνων που σχετίζονται με τη φερεγγυότητα. Ενώ για τους σκοπούς της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης η ενίσχυση της φερεγγυότητας συνιστά κυβερνητικό καθήκον, τα καθήκοντα που σχετίζονται με τη ρευστότητα, απώτερος στόχος της οποίας είναι η χρηματοδότηση της οικονομίας, συνιστούν καθήκοντα κεντρικής τράπεζας.

2.2.2 *Ειδικές σκέψεις*

Τα καθήκοντα τραπεζικής και μακροπροληπτικής εποπτείας συνιστούν καθήκοντα κεντρικής τράπεζας όταν ασκούνται από ορισμένη ΕθνΚΤ, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπονομεύουν την ανεξαρτησία της, σύμφωνα με το άρθρο 130 της Συνθήκης.

Ένα σημαντικό κριτήριο για τον χαρακτηρισμό ενός νέου καθήκοντος ως κυβερνητικού είναι ο αντίκτυπός του στη θεσμική, οικονομική και προσωπική ανεξαρτησία μίας ΕθνΚΤ. Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα.

Πρώτον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος δημιουργεί ανεπαρκώς διαχειρίσιμες συγκρούσεις συμφερόντων σε σχέση με υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας, χωρίς κατ' ανάγκη να τα συμπληρώνει. Εφόσον προκύπτει σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ υφιστάμενων και νέων καθηκόντων, θα πρέπει να προβλέπονται ικανοποιητικές δικλείδες μετριασμού της προκειμένου να αντιμετωπίζεται επαρκώς. Η συμπληρωματικότητα μεταξύ νέων και υφιστάμενων καθηκόντων κεντρικής τράπεζας δεν θα πρέπει, ωστόσο, να ερμηνεύεται ευρέως, οδηγώντας στη δημιουργία μιας αλυσίδας παρεπόμενων καθηκόντων αόριστης διάρκειας. Η συμπληρωματικότητα θα πρέπει μάλιστα να εξετάζεται και από την άποψη της χρηματοδότησης των καθηκόντων αυτών.

Δεύτερον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος χωρίς τη διάθεση πρόσθετων οικονομικών πόρων είναι δυσανάλογη σε σχέση με τις οικονομικές και οργανωτικές δυνατότητες της ΕθνΚΤ και εάν μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ικανότητά της να ασκεί αποτελεσματικά τα υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας.

Τρίτον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος απάδει προς το θεσμικό πλαίσιο της ΕθνΚΤ από την άποψη της ανεξαρτησίας και λογοδοσίας της κεντρικής τράπεζας.

Τέταρτον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος εγκυμονεί ουσιαστικούς οικονομικούς κινδύνους.

Πέμπτον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος εκθέτει τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕθνΚΤ σε πολιτικούς κινδύνους οι οποίοι είναι δυσανάλογοι και ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στην προσωπική τους ανεξαρτησία και, ιδίως, στο εχέγγυο της θητείας τους κατά το άρθρο 14.2 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

2.2.3 Η διατύπωση οποιασδήποτε οριστικής κρίσης ως προς τον χαρακτηρισμό ενός νέου καθήκοντος που ανατίθεται σε ΕθνΚΤ ως καθήκοντος κεντρικής τράπεζας ή ως κυβερνητικού καθήκοντος θα πρέπει να έχει ως γνώμονα τη σκοπούμενη διασφάλιση συνέπειας στην εφαρμογή της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης εντός του Ευρωσυστήματος και του ΕΣΚΤ, στο βαθμό που εφαρμόζεται στα μέλη του.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1 *Ανάθεση στην ΚΤΚ του καθήκοντος εποπτείας των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης*

Το σχέδιο νόμου ορίζει την ΚΤΚ ως αρχή εποπτείας των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης, διευρύνοντας με τον τρόπο αυτό τις υφιστάμενες λειτουργίες και δραστηριότητές της. Υπό το φως των κατευθυντήριων οδηγιών των παραγράφων 2.2.1 έως 2.2.3 πρέπει να αξιολογηθεί κατά πόσο τα νέα καθήκοντα της ΚΤΚ θα μπορούσαν να στοιχειοθετήσουν παραβίαση της απαγόρευσης νομισματικής χρηματοδότησης.

3.1.1 *Αρχή της οικονομικής ανεξαρτησίας*

Η αρχή της οικονομικής ανεξαρτησίας συνεπάγεται την υποχρέωση των ΕθνΚΤ να διαθέτουν επαρκείς πόρους για να ασκούν όχι μόνο τα καθήκοντά τους που αφορούν το ΕΣΚΤ, από άποψη λειτουργική και οικονομική, αλλά και τα εθνικά τους καθήκοντα[10]. Εν προκειμένω η ΕΚΤ σημειώνει ότι το σχέδιο νόμου παρέχει στην ΚΤΚ την εξουσία να απαιτεί από τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης να της καταβάλλουν όλα τα έξοδα που σχετίζονται με την εποπτεία τους[11]. Έτσι, τα νέα καθήκοντα που ανατίθενται στην ΚΤΚ δεν πρόκειται να επηρεάσουν τους πόρους που αυτή διαθέτει για σκοπούς άσκησης των καθηκόντων νομισματικής πολιτικής της.

3.1.2 *Σύνδεση με τα καθήκοντα του άρθρου 127 παράγραφος 5 της Συνθήκης*

Η εποπτεία των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορεί να θεωρηθεί καθήκον συνδεόμενο με εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 127 παράγραφος 5 της Συνθήκης, υπό την έννοια ότι είναι συμπληρωματικό των εποπτικών καθηκόντων που ασκεί η ΕθνΚΤ, ιδίως εφόσον, όπως συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση, η ΚΤΚ ασκεί ήδη την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και των δραστηριοτήτων χρηματοδοτικής μίσθωσης των τελευταίων[12] και είναι επιφορτισμένη με τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος[13]. Η χρηματοδοτική μίσθωση είναι ένα εργαλείο το οποίο έχει αποκτήσει βαρύτητα στην Ένωση ως εναλλακτική μορφή των παραδοσιακών χορηγήσεων προς καταναλωτές, μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς επιτρέπει μεταξύ άλλων την απόκτηση ακίνητης περιουσίας μέσω της διενέργειας τμηματικών

10 Βλ. έκθεση της ΕΚΤ για τη σύγκλιση του 2014, σ. 36.

11 Βλ. άρθρο 11 παράγραφος 5 του σχεδίου νόμου. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο δ) των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2007, η ΚΤΚ ασκεί την εποπτεία των τραπεζών. Επιτρέπεται στις τράπεζες να παρέχουν υπηρεσίες χρηματοδοτικής μίσθωσης δυνάμει του σημείου 3 του παραρτήματος IV των περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμων του 1997 έως 2015.

12 Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχεία δ) των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2007, η ΚΤΚ ασκεί την εποπτεία των τραπεζών. Επιτρέπεται στις τράπεζες να παρέχουν υπηρεσίες χρηματοδοτικής μίσθωσης δυνάμει του σημείου 3 του παραρτήματος IV των περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμων του 1997 έως 2015.

13 Άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο ε) των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2007.

καταβολών. Αν και δεν υποχρεούνται προς τούτο βάσει της οδηγίας 2013/36/ΕΕ[14], πολλά κράτη μέλη του ΕΟΧ θέσπισαν νομικό πλαίσιο για την εποπτεία των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης σε ατομική βάση[15], ενώ άλλα εισήγαγαν υποχρέωση εγγραφής σε μητρώο[16]. Γίνεται αντιληπτό ότι η νομοθετική πρωτοβουλία των ως άνω κρατών μελών στον τομέα αυτό εκκινεί από την παραδοχή ότι η πλημμελής λειτουργία του κλάδου της χρηματοδοτικής μίσθωσης λόγω ανεπάρκειας στη ρύθμισή του μπορεί εν τέλει να ζημιώσει σοβαρά όχι μόνο τους πελάτες, αλλά και την οικονομία στο σύνολό της. Εν όψει των εξελίξεων αυτών το σημείο 3 του παραρτήματος 1 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ ορίζει τη χρηματοδοτική μίσθωση ως δραστηριότητα υποκείμενη σε αμοιβαία αναγνώριση. Έτσι, οι δραστηριότητες χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι δυνατό να ασκούνται σε διασυνοριακή βάση από πιστωτικά ιδρύματα που έχουν λάβει σχετική άδεια και εποπτεύονται από τις αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους, υπό την προϋπόθεση ότι οι δραστηριότητες αυτές καλύπτονται από τη σχετική άδεια λειτουργίας τους.

3.1.3 *Άτυπα καθήκοντα*

Ορισμένα κράτη μέλη έχουν αναθέσει στις οικείες ΕθνΚΤ εποπτικά καθήκοντα που αφορούν εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης και την παροχή υπηρεσιών χρηματοδοτικής μίσθωσης από αυτές. Η ΕΚΤ αποδέχεται εν γένει την ανάθεση των συγκεκριμένων καθηκόντων στις ΕθνΚΤ, υπό την προϋπόθεση ότι δεν εμποδίζουν την άσκηση των σχετικών με το ΕΣΚΤ καθηκόντων τους[17]. Επομένως, τα καθήκοντα μίας ΕθνΚΤ όσον αφορά την εποπτεία των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελούν τυπικά καθήκοντα κεντρικής τράπεζας, ιδίως αν η κεντρική τράπεζα έχει θεσμική αρμοδιότητα για την εποπτεία των τραπεζών και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της ΚΤΚ[18]. Επιπλέον, η συμπληρωματικότητα μεταξύ των εποπτικών καθηκόντων που ήδη ασκεί η ΚΤΚ και του νέου καθήκοντος της εποπτείας των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης αντανακλάται στο κοινό σύστημα χρηματοδότησης των εποπτικών καθηκόντων της ΚΤΚ μέσω εισφορών προερχόμενων από τις εποπτευόμενες οντότητες[19].

3.1.4 *Άσκηση καθηκόντων εξ ονόματος και προς το αποκλειστικό συμφέρον της κυβέρνησης ή άλλων δημόσιων φορέων*

Η ΚΤΚ ορίζεται ως η μόνη αρμόδια αρχή για την εποπτεία των εταιρειών που παρέχουν υπηρεσίες χρηματοδοτικής μίσθωσης εξ ονόματός της και όχι για λογαριασμό άλλης αρχής. Δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι στην άσκηση της εποπτικής της αρμοδιότητας η ΚΤΚ ενεργεί αποκλειστικά προς το συμφέρον άλλου δημόσιου φορέα.

---

14 Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 338).

15 Πορτογαλία, Ισπανία, Ισλανδία, Γερμανία, Ιταλία, Ελλάδα, Λιχτενστάιν, Γαλλία, Ρουμανία, Βουλγαρία και Μάλτα.

16 Βέλγιο, Δημοκρατία της Τσεχίας, Εσθονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο και Σουηδία.

17 Βλ. γνώμη CON/2009/57.

18 Βλ. άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχεία δ) και ε) των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2007.

19 Βλ. άρθρο 26 παράγραφος 3 των περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμων του 1997 έως 2015, το οποίο, παρομοίως, εξουσιοδοτεί την ΚΤΚ να απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα να καταβάλλουν σε αυτή όλα τα έξοδα που σχετίζονται με την εποπτεία και επιθεώρησή τους σύμφωνα με οδηγίες της.

3.1.5 *Βαθμός στον οποίον αντιμετωπίζονται περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων με υφιστάμενα καθήκοντα της ΚΤΚ και στον οποίον η άσκηση καθηκόντων συνάδει με το θεσμικό πλαίσιο της ΚΤΚ από την άποψη της ανεξαρτησίας και λογοδοσίας της κεντρικής τράπεζας*

Εκ πρώτης όψεως η ανάθεση των καθηκόντων αυτών στην ΚΤΚ δεν εγείρει ζητήματα σύγκρουσης συμφερόντων. Η άσκηση των καθηκόντων αυτών συνάδει με το θεσμικό πλαίσιο της ΚΤΚ και δεν εγείρει ζητήματα απτόμενα της ανεξαρτησίας και λογοδοσίας της κεντρικής τράπεζας.

3.1.6 *Βαθμός στον οποίον η άσκηση καθηκόντων είναι δυσανάλογη σε σχέση με τις οικονομικές και οργανωτικές δυνατότητες της ΕθνΚΤ και με την ικανότητά της να ασκεί τα σχετικά με το ΕΣΚΤ καθήκοντά της*

Όπως προαναφέρθηκε, για να παραμένουν οικονομικά ανεξάρτητες οι ΕθνΚΤ πρέπει να διαθέτουν επαρκείς πόρους προκειμένου να ασκούν όχι μόνο τα καθήκοντά τους που αφορούν το ΕΣΚΤ, από άποψη λειτουργική και οικονομική, αλλά και τα εθνικά τους καθήκοντα. Εν προκειμένω η ΕΚΤ χαιρετίζει τη ρητή πρόβλεψη στο σχέδιο νόμου ότι το κόστος της ΚΤΚ για την εποπτεία των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης θα καλύπτεται από τις ίδιες.

3.1.7 *Βαθμός στον οποίον η άσκηση καθηκόντων εγκυμονεί ουσιαστικούς χρηματοπιστωτικούς κινδύνους*

Το σχέδιο νόμου περιέχει διατάξεις που αποκλείουν ή περιορίζουν την ευθύνη της ΚΤΚ, ως αρχής αρμόδιας για την εποπτεία των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης, για οποιαδήποτε πράξη, παράλειψη ή άλλη παραβίαση νόμιμης υποχρέωσης κατά την άσκηση των εποπτικών της εξουσιών, εκτός εάν αυτή έγινε κακόπιστα ή οφείλεται σε αμέλεια. Από την άλλη, η ευθύνη της ΚΤΚ για πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των εποπτικών της εξουσιών επί των πιστωτικών ιδρυμάτων αποκλείεται, εκτός αν αποδειχθεί ότι αυτές έγιναν κακόπιστα ή ότι οφείλονται σε βαριά αμέλεια[20]. Η ΕΚΤ θεωρεί ότι θα ήταν χρήσιμο να ευθυγραμμιστεί το καθεστώς ευθύνης της ΚΤΚ βάσει του σχεδίου νόμου με το καθεστώς ευθύνης της κατά την άσκηση των εποπτικών της εξουσιών επί των πιστωτικών ιδρυμάτων, δεδομένου ότι τα όποια ζητήματα ευθύνης ανακύπτουν συνιστούν δυνάμει χρηματοπιστωτικούς κινδύνους για την ΚΤΚ.

3.1.8 *Συμπέρασμα*

Η ΕΚΤ θεωρεί ότι το καθήκον της ΚΤΚ όσον αφορά την εποπτεία των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης βάσιμα μπορεί να θεωρηθεί καθήκον κεντρικής τράπεζας, υπό την έννοια ότι συμπληρώνει τις υφιστάμενες αρμοδιότητες της ΚΤΚ όσον αφορά την τραπεζική εποπτεία. Το γεγονός ότι η άσκηση της νέας εποπτικής αρμοδιότητας θα χρηματοδοτείται από τα εποπτευόμενα πρόσωπα έχει θετικό αντίκτυπο στην οικονομική δυνατότητα της ΚΤΚ να την αναλάβει. Ωστόσο, η ΕΚΤ θεωρεί ότι το σχέδιο νόμου ενδέχεται να εγείρει δημιουργεί χρηματοπιστωτικούς κινδύνους για την ΚΤΚ, διότι δεν περιορίζει την ευθύνη της, ως δημόσιας αρχής, για ζημίες προκαλούμενες κατά την άσκηση των νέων εποπτικών αρμοδιοτήτων της, κατά τρόπο ανάλογο εκείνου της ευθύνης της κατά την άσκηση των καθηκόντων της που αφορούν την εποπτεία των τραπεζών. Θα ήταν λοιπόν χρήσιμο η ευθύνη της ΚΤΚ βάσει του σχεδίου νόμου να ευθυγραμμιστεί με την ευθύνη της κατά την άσκηση των εποπτικών της εξουσιών επί των πιστωτικών ιδρυμάτων.

20 Άρθρο 32 παράγραφος 1 των περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμων του 1997 έως 2015. Βλ. και αρχή αριθ. 2 των βασικών αρχών αποτελεσματικής τραπεζικής εποπτείας («Core Principles for Effective Banking Supervision»), σύμφωνα με την οποία η εποπτική αρχή και το προσωπικό της θα πρέπει να προστατεύονται από αγωγές για πράξεις ή/και παραλείψεις τους που γίνονται καλή τη πίστει κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

3.2 *Ζητήματα ισοτιμίας όρων ανταγωνισμού και ρυθμιστικού αρμπιτράζ*

Η ΕΚΤ χαιρετίζει το διευρυμένο πεδίο εποπτικών αρμοδιοτήτων των εθνικών αρμόδιων αρχών, το οποίο καταλαμβάνει και μη πιστωτικά ιδρύματα που παρέχουν υπηρεσίες παρόμοιες ή ανάλογες με εκείνες που παρέχουν τα εποπτευόμενα πιστωτικά ιδρύματα, χάριν της ισοτιμίας των όρων ανταγωνισμού και προς αποσόβηση του ρυθμιστικού αρμπιτράζ.

Η ΕΚΤ αναγνωρίζει ότι οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης υποχρεούνται να συμμορφώνονται με απαιτήσεις ελάχιστου κεφαλαίου και άλλες κανονιστικές απαιτήσεις. Η ίδια αντιλαμβάνεται ότι στην παρούσα φάση οι κυπριακές αρχές επέλεξαν να μην προβούν στη ρητή θέσπιση ορίων όσον αφορά τις απαιτήσεις μόχλευσης και ρευστότητας, έτσι ώστε να παρέχουν ευρύτερες δυνατότητες χρηματοδότησης στις νέες εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, ενόψει της διευκόλυνσης της αναδιάρθρωσης του ιδιωτικού χρέους σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2.1. Πάντως, η ΕΚΤ θεωρεί ότι κάποια στιγμή, και ιδίως σε περίπτωση εμφάνισης κινδύνων συνδεόμενων με το ρυθμιστικό αρμπιτράζ ή εκδήλωσης ανησυχιών για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, θα ήταν χρήσιμο να καθοριστούν με σαφή και ρητό τρόπο όρια επί των απαιτήσεων μόχλευσης και ρευστότητας αναφορικά με τις νέες αυτές οντότητες.

3.3 *Παρεπόμενες υπηρεσίες*

Οι υπηρεσίες που είναι παρεπόμενες σε σχέση με τις δραστηριότητες χρηματοδοτικής μίσθωσης που καλύπτονται από το σχέδιο νόμου φαίνεται να είναι αρκετά ευρείες. Η ΕΚΤ θεωρεί ότι οι παρεπόμενες υπηρεσίες θα πρέπει να εξεταστούν προσεκτικά, προκειμένου να διαφυλαχθεί η χρηματοπιστωτική φύση των οντοτήτων που λαμβάνουν άδεια άσκησης δραστηριοτήτων χρηματοδοτικής μίσθωσης. Υπό αυτή την έννοια οι κοινές κτηματομεσιτικές υπηρεσίες θα πρέπει να ανατίθενται σε τρίτους.

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 19 Οκτωβρίου 2015.

[υπογραφή]

Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ

Mario DRAGHI